

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

**Навчально-науковий інститут
педагогіки і психології**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
проф. Світлана КОНДРАТЮК

«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Первинна психологічна допомога

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма Практична психологія першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

денної та заочної форми навчання

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2024 р.

Голова: Юлія БОНДАРЕНКО
д. пед. наук, професор

Суми - 2024

Розробники:

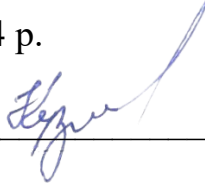
1. Єрмакова Н.О., кандидат психол. наук, доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма дисципліни затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

д. психол. н., професор _____

Світлана КУЗІКОВА

«28» серпня 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: <u>3</u>	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – <u>90</u>		1-й	1-й
		Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
	48 год.	80 год.	
	Консультації:		
год.			
2 год.	2 год.		
Вид контролю:			
<u>Залік</u>			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів чітких уявлень про первинну практичну психологічну допомогу як комплекс заходів загальнолюдської підтримки та практичної допомоги особам, які переживають емоційне хвилювання, страждання та потребу в захисті та прийнятті; з'ясування ключових засад надання первинної психологічної допомоги постраждалим, які потребують допомоги внаслідок нещодавньої серйозної події або кризи; розгляд особливостей надання первинної психологічної допомоги військовим, а також – дорослим та дітям, які постраждали від бойових дій; особливості організації психологічної допомоги та підтримки при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, стихійних лих тощо.

Вивчення даного курсу сприятиме формуванню у студентів системи понять практичної психології, надасть можливість сформулювати загальне уявлення про первинну психологічну допомогу, сприятиме розвитку професійної мотивації та формуванню професійно значущих якостей майбутніх психологів.

Завдання курсу:

- **методичні:** навчити студентів сучасному науковому розумінню й правильній оцінці теоретичних знань та практичних підходів надання первинної психологічної допомоги та підтримки особам, які її потребують; ознайомлення з алгоритмом дій, основними процедурами та техніками роботи практичного психолога під час надання первинної психологічної допомоги; набуття навичок їх використання у практичній діяльності;

- **пізнавальні:** засвоєння студентами основних знань про первинну психологічну допомогу як комплекс заходів загальнолюдської підтримки та практичної допомоги особам, які переживають емоційне хвилювання, страждання та потребу в захисті та прийнятті; знання способів та алгоритмів організації першої психологічної допомоги та підтримки в різних невідкладних ситуаціях;

- **практичні:** набуття студентами умінь і навичок здійснення первинної психологічної допомоги: опрацювання загального алгоритму дій; вивчення основних процедур та технік консультативної взаємодії; опрацювання загальних протоколів надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям та цивільним особам при виникненні негативних психічних реакцій та станів внаслідок травмувальних подій; опанування стратегій швидкого реагування при подоланні критичних ситуацій та способів соціально-психологічного впливу на особистість з метою формування у неї ефективної копінг-поведінки; формування у студентів особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків в майбутній професійній діяльності.

Освітньо-професійною програмою Практична психологія визначено формування у студентів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні (**ЗК**) та спеціальні (**СК**) компетентності, для формування яких використовується навчальна дисципліна «Методика роботи практичного психолога»:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність до аналізу психологічних особливостей та поведінки особистості в кризових ситуаціях.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Оскільки предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів узагальненої системи знань щодо надання психологічної допомоги, розвиток їх професійної мотивації та формування професійно значущих якостей, курс «Первинна психологічна допомога» ґрунтується на знанні такого попередньо вивченого курсу, як «Психологія», а також - достатній рівень підготовленості з дисциплін освітніх галузей «Біологія», «Анатомія»,

«Суспільствознавство», «Історія» та «Мова і література» з навчальних планів закладів загальної середньої освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

Освітньо-професійною програмою **Практична психологія** визначені наступні загальні програмні результати навчання (ПРН), для формування яких використовується навчальна дисципліна «Первинна психологічна допомога»:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в.т.ч. у роботі з особами, які отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни).

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.

Роль навчальної дисципліни «Первина психологічна допомога» у досягненні програмних результатів:

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН 1. Використовувати теоретичні знання з основ первинної психологічної допомоги в різних психологічних галузях та службах (системи освіти, охорони здоров'я, організаціях, фондах тощо).

РН2. Знати алгоритм дій, основні процедури та техніки роботи практичного психолога під час надання первинної психологічної допомоги.

РН 3. Застосовувати різні методи і засоби надання первинної психологічної допомоги особам різного віку з метою підтримки, розв'язання та попередження їх нагальних психологічних проблем..

РН 4. Розуміти вимоги до особистості практичного психолога під час надання первинної психологічної допомоги, знати Етичний кодекс психолога, здійснювати професійні завдання, спираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

РН 5. Володіти навичками самоаналізу, самоорганізації, саморегуляції та збереження власного психологічного здоров'я на користь особистісного зростання.

РН 6. Знати особливості планування діяльності та ведення психологічної документації під час надання первинної психологічної допомоги.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Студент має глибокі, міцні і системні знання з усього теоретико-практичного курсу, може чітко сформулювати основні напрямки курсу, використовуючи професійну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом методики роботи практичного психолога, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Студент самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, вміє застосовувати здобуті знання у практичній діяльності. Усі передбачені програмою навчання навчальні завдання студентом виконані раціонально і аргументовано, якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
82-89	Студент має міцні ґрунтовні знання з навчальної дисципліни, вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, формулює висновки, але допускає незначні огріхи у порівняннях, застосуванні теоретичних знань на практиці. Студент має стійкі навички виконання практичного завдання, але може допустити неточності при їх виконанні. Усі передбачені програмою навчання навчальні завдання студентом виконані, якість виконання більшості з них

	оцінено числом балів, близьким до максимального.
74-81	Студент повністю опанував програмний матеріал, має сформовані практичні навички аналізу проблем методики роботи практичного психолога, але не може вийти за межі теми та заданих прикладів, не поєднує надану інформацію з іншими психологічними знаннями та навичками. При застосуванні знань на практиці, узагальненні і систематизації навчальної інформації, студент допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків. Практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані на вищому за середній, деякі – на високому рівні. Всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі з виконаних завдань можуть містити помилки.
64-73	Студент опанував основні теми курсу, знає основні поняття навчального матеріалу, відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, має уявлення про основні методи діагностики, профілактики та корекції соціально-психологічних явищ, які є предметом діяльності практичного психолога, передбачених програмою курсу, але його знання мають загальний, подекуди - поверховий характер, іноді не підкріплені практичними прикладами. Пробіли у знаннях не носять істотного характеру, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані. Замість чіткого термінологічного визначення студент може теоретичний матеріал пояснювати на побутовому рівні та обмеженому життєвому досвіді. Має недоліки в застосуванні практичних вмінь. Студент має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань ним виконано, деякі види завдань виконані з помилками.
60-63	Студент засвоїв основні теми навчального курсу на поверховому рівні, відтворення навчального матеріалу можливе лише на рівні запам'ятовування. Орієнтується в основних поняттях дисципліни, однак допускає суттєві помилки. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Планує та виконує частину практичних завдань за допомогою викладача. Багато навчальних завдань, що передбачені програмою навчання, не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Студент має фрагментарні знання за обсягом менше половини навчального матеріалу. Не володіє термінологією, понятійний апарат не сформований. Не спроможний

	викласти програмний матеріал. Словниковий запас професійних понять не дає змогу оформити ідею. Відсутні сформовані вміння та навички. Виконує лише елементи практичного завдання, потребує постійної допомоги викладача. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною.
1-34	Студент не засвоїв програмового матеріалу, під час відповіді допускаються суттєві помилки; відсутні сформовані вміння та навички; виконує лише елементи практичного завдання, потребує постійної допомоги викладача. Всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призводить до будь-якого значимого підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточний контроль													М К	Разом	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2					РОЗДІЛ 3		Розділ 4						
Т 1.1	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 3.1	Т 3.2	Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3				
Поточний контроль													9	55	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	-	33			
Контроль самостійної роботи															
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				

Т 1.1, 1.2, 1.3 ... 2.4 – теми розділів

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол №10 від 27 квітня 2020 року), затвердженого наказом №178 від 27 квітня 2020 року при оцінюванні результатів навчання з дисципліни можливо перезарахування балів за результатами неформальної та/або інформальної фахової активності студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей, участь в конкурсах студентських робіт, олімпіадах, тощо) що за тематикою, обсягом і змістом відповідають навчальній дисципліні.

Політика дисципліни

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [[Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка](#)].

Окреслимо його основні складові.

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/ покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти робота оцінюється на мінімальний бал.

5. Засоби діагностики результатів навчання.

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ ім. А.С.Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015); Положення «Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті ім. А. С. Макаренка» (протокол №11 від 25.05.2020).

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до практичного заняття, рівень засвоєння знань з конкретної теми предмету «Первинна психологічна допомога». Для поточного контролю використовуються наступні форми перевірки засвоєних знань: усні опитування; обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних індивідуальних практичних завдань (розроблення презентацій) та завдань самостійної роботи; самооцінювання-рефлексія; понятійний контроль; групова дискусія; аналіз та вирішення професійно-зорієнтованих практичних завдань та кейсів.

Семестровий контроль – залік.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу кожного з чотирьох розділів. Формою контролю знань студентів є письмове виконання завдання, яке полягає у змістовному наданні відповідей на нижченаведені орієнтовні питання:

- Основні поняття, принципи та завдання ППД.
- Процес взаємодопомоги громадянських співтовариств на місцях.
- Встановлення рапорту (Rapport) та градусу емпатії.
- Типологія груп людей, хто вижив у катастрофі: група еустресу, група дисфункції, група дистресу.
- Відмінності характеристик дистресу від дисфункції.
- Психологічний триаж (вибір, сортування, створення ієрархії).
- Підходи до сортування після забезпечення основних медичних і фізичних потреб: фактично обґрунтований (ґрунтований на фактах), ґрунтований на ризику.
- Кризове втручання - інтервенція.
- Методика соціальної підтримки.
- Дві форми інтервенції: стабілізація, пом'якшення наслідків.
- Стабілізація стану сильного збудження.
- Методика інтервенції для пом'якшення гострого стресу.
- Рефреймінг, техніка переосмислення.
- Загальний огляд моделі R - A - P - I - D. D - диспозиція.
- Потреба у допомозі на більш високому рівні.
- Самодопомога.
- Вигорання (повільне виснаження психологічних і фізичних ресурсів).
- Три типи провини: провини за щось, чого не слід було робити, провини за те, що не зроблено, провини через те, що врятувався.

- Модель п'яти крокової першої психологічної допомоги «5В»: («Впізнати — Визнати — Відреагувати — Відскерувати — Відстежити»).
- Інші типи моделей ППД.

Кожний з чотирьох модулів включає по декілька змістовних питань, які оцінюються в бальній системі кожне. Якщо відповідь повна та системно узагальнена, студент додатково отримує 1 бал.

Максимальна кількість балів за кожний з модулів – 25.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ до дисципліни. Загально-психологічні особливості надання ППД (PFA).

Тема 1.1.-1.2. Історичний контекст надання першої психологічної допомоги. Основні принципи, завдання та поняття ППД (4 год.)

Поняття першої психологічної допомоги. Терміни та поняття ППД. Історичне обґрунтування ППД. Принципи ППД. Завдання ППД. RAPID як ефективна модель надання ППД: (рапорт – оцінка – пріоритизація – інтервенція – диспозиція): Рефлексивне слухання та рапорт (rapport); Оцінка потреб клієнта (assessment); Пріоритетність (prioritization), психологічне сортування; Інтервенція (intervention), (втручання); Диспозиція (disposition), підтримка.

Розділ 2. Модель RAPID (Рефлексивне слухання, Оцінка потреб, Пріоритетність, Втручання та Диспозиція).

Тема 2.1. Рефлексивне слухання та рапорт (Rapport).

Процес взаємодопомоги громадянських співтовариств на місцях. Встановлення рапорту (Rapport). Встановлення градусу емпатії. Приклади психопрактичних ситуацій, які вимагають найбільш рефлексивної реакції (ситуація 1, ситуація 2., ситуація 3.).

Тема 2.2. Оцінка потреб клієнта (assessment).

Типологія груп людей, хто вижив у катастрофі: група еустресу, група дисфункції, група дистресу. Відмінності характеристик дистресу від дисфункції.

Тема 2.3. Пріоритетність (prioritization). Психологічне сортування (triage).

Психологічний тріаж (вибір, сортування, створення ієрархії). Підходи до сортування після забезпечення основних медичних і фізичних потреб: фактично обґрунтований (ґрунтований на фактах), ґрунтований на ризику.

Тема 2.4. Інтервенція (intervention), (втручання).

Кризове втручання - інтервенція. Методика соціальної підтримки. Дві форми інтервенції: стабілізація, пом'якшення наслідків. Стабілізація стану сильного збудження. Методика інтервенції для пом'якшення гострого стресу. Рефреймінг, техніка переосмислення.

Тема 2.5. Диспозиція (disposition), підтримка.

Загальний огляд моделі R - A - P - I - D. Роль D - диспозиції в моделі RAPID. Особливості надання психологічної підтримки. Потреба у допомозі на більш високому рівні.

Розділ 3. Специфіка надання першої психологічної самопомоги.

Тема 3.1. Самообслуговування та вигорання.

Самообслуговування. Вигорання (повільне виснаження психологічних і фізичних ресурсів). Три типи провини: провини за щось, чого не слід було робити, провини за те, що не зроблено, і провини через те, що врятувався. Негативні настанови та переконання, що прискорюють власне вигорання.

Тема 3.2. Самопомога.

Самопомога. Техніки ефективної самопідтримки.

Розділ 4. Технології роботи консультанта при наданні ППД.

Тема 4.1. Модель п'яти крокової першої психологічної допомоги «5В»: («Впізнати — Визнати — Відреагувати — Відскерувати — Відстежити»). Інші типи моделей ППД. Екстрена психологічна допомога при гострому стресовому стані. Алгоритм перших дій у надзвичайних ситуаціях. Антистресові вправи та доцільність їх використання у різних ситуаціях. Особливості надання ППД дітям та підліткам.

Тема 4.2. Алгоритм технології роботи з негативними станами / спогадами різного ступеня складності.

Алгоритм надання первинної психологічної допомоги дорослим та дітям з ознаками рухового збудження, дезорієнтації. Технології надання першої психологічної допомоги дорослим та дітям з ознаками горя (гострої реакції на загибель близької людини, психогенний шок). Особливості надання першої психологічної допомоги дорослим і дітям з агресивною поведінкою, ступором, апатією. Технології надання ППД потерпілим з ознаками паніки, галюцинацій та марення, страху, нервового тремтіння.

Тема 4.3 Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності

Алгоритм надання первинної психологічної допомоги військовослужбовцям з ознаками рухового збудження, дезорієнтації, паніки. Алгоритм надання ППД військовослужбовцю з ознаками горя (гострої реакції на загибель побратима / близької людини, психогенний шок). Алгоритм надання первинної психологічної допомоги військовослужбовцю з агресивною поведінкою, ступором, апатією. Алгоритм надання ППД військовослужбовцю з

ознаками галюцинацій та марення, страху, нервового тремтіння. Алгоритм надання ППД військовослужбовцю з незавершеним суїцидом.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

и розділі тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. Вступ до дисципліни. Загально-психологічні особливості надання ППД (PFA).												
Тема 1.1. Історичний контекст надання первинної психологічної допомоги	6	2	-	-	-	4	4	-	-	-	-	6
Тема 1.2. Основні принципи, завдання та поняття ППД. Можливості застосування моделі RAPID.	6	2	2	-	-	4	8	1	1	-	-	6
Модульний контроль	2						2					
Разом	14	4	2			8	14	1	1			12
РОЗДІЛ 2 Модель RAPID (Рефлексивне слухання, Оцінка потреб, Пріоритетність, Втручання та Диспозиція).												
Тема 2.1. Рефлексивне слухання та рапорт (Rapport).	8	2	2	-	-	4	7					7
Тема 2.2. Оцінка потреб клієнта (assessment).	8	2	2	-	-	4	8	1	1			6
Тема 2.3. Пріоритетність (prioritization). Психологічне сортування (triage).	8	2	2	-	-	4	7					7
Тема 2.4. Інтервенція (intervention), (втручання).	4	2	2	-	-	2	7					7

Тема 2.5. Диспозиція (disposition), підтримка.	8	2	2	-	-	4	7	1	1			7
Модульний контроль	2						2					
Разом	38	10	10			18	38	2	2			34
Розділ 3. Специфіка надання першої психологічної самопомоги.												
Тема 3.1. Самообслуговування та вигорання	8	2	2			4	8	1				8
Тема 3.2. Самопомога	8	2	2			6	8		1			8
Модульний контроль	2						2					
Разом	18	4	4			10	18	1	1			16
Розділ 4. Технології роботи консультанта при наданні ППД.												
Тема 4.1. П'ять кроків першої психологічної допомоги «5-В» («Впізнати — Визнати — Відреагувати — Відскерувати — Відстежити»). Екстрена психологічна допомога при гострому стресовому стані.	8	-	4			4	6	-	-		1	6
Тема 4.2. Алгоритм технології роботи з негативними станами / спогадами різного ступеня складності	6	-	2			4	6	-	-		1	6
Тема 4.3. Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності	6	-	-			6	8	-	-			8
Модульний контроль	2						2					
Разом	22	-	6			14	2	22	-	-	2	20
Усього	90	18	22			50	90	4	4	-	2	80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Вступ до дисципліни. Загально-психологічні особливості надання ППД (PFA). Можливості застосування моделі RAPID.	2	1
2	Історичний контекст надання первинної психологічної допомоги. Основні принципи, завдання та поняття ППД.	2	-
3	Рефлексивне слухання та рапорт (Rapport).	2	1
4	Оцінка потреб клієнта (assessment).	2	1
5	Пріоритетність (prioritization). Психологічне сортування (triage).	2	1
6	Інтервенція (intervention), (втручання).	2	1
7	Диспозиція (disposition), підтримка.	2	1
8	Самообслуговування та вигорання.	2	
9	Самодопомога.	2	
Разом		18	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Історичний контекст надання першої психологічної допомоги. Основні принципи, завдання та поняття ППД. Можливості застосування моделі RAPID (Рефлексивне слухання; Оцінка потреб; Пріоритетність; Втручання; Диспозиція).	2	1
2	Рефлексивне слухання та рапорт (Rapport).	2	1
3	Оцінка потреб клієнта (assessment).	2	-
4	Пріоритетність (prioritization). Психологічне сортування (triage).	2	1
5	Інтервенція (intervention), (втручання).	2	1
6	Диспозиція (disposition), підтримка.	2	1
7	Самообслуговування та вигорання.	2	1
8	Самодопомога.		

9	П'ять кроків першої психологічної допомоги «5-В» («Впізнати — Визнати — Відреагувати — Відскерувати — Відстежити»).	2	
10	Екстрена психологічна допомога при гострому стресовому стані.	2	
11	Алгоритм технології роботи з негативними станами / спогадами різного ступеня складності.	2	
Разом		22	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Історичний контекст надання першої психологічної допомоги.	4	1
2	Основні принципи, завдання та поняття ППД. Можливості застосування моделі RAPID (Рефлексивне слухання; Оцінка потреб; Пріоритетність; Втручання; Диспозиція).	4	
3	Рефлексивне слухання та рапорт (Rapport).	4	1
4	Оцінка потреб клієнта (assessment).	4	-
5	Пріоритетність (prioritization). Психологічне сортування (triage).	4	1
6	Інтервенція (intervention), (втручання).	2	1
7	Диспозиція (disposition), підтримка.	4	1
8	Самообслуговування та вигорання.	4	1
9	Самодопомога.	6	
10	П'ять кроків першої психологічної допомоги «5-В» («Впізнати — Визнати — Відреагувати — Відскерувати — Відстежити»).	2	
11	Екстрена психологічна допомога при гострому стресовому стані.	2	
12	Алгоритм технології роботи з негативними станами / спогадами різного ступеня складності.	4	
13	Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності.	6	
Разом		50	6

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Формат звітування: письмове подання відпрацьованого матеріалу, можливе у вигляді схеми або узагальнений табличний варіант, в якому необхідно розкрити зазначену проблематику, максимально виявивши знання курсу. Обсяг роботи – до 3000 знаків.

Критерії оцінювання завдань та кількість балів: своєчасність виконання навчальних завдань – 0,5 балів; повний обсяг виконання – 1 бал; якість виконання завдань – 1 бал; самостійність виконання – 1 бал; творчий підхід та ініціативність у виконанні завдань – 0,5 балів.

Узагальнені критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість, об'єм опрацьованого матеріалу, його різноманітність, креативність у оформленні матеріалів.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання наступних вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання, з дотриманням норм академічної доброчесності;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Розділ I. Вступ до дисципліни. Загально-психологічні особливості надання ППД (PFA).

Самостійна робота 1-2. (8 год.)

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками рухового збудження, дезорієнтації (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 25-26.)
Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з незакінченим суїцидом (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 36-38.).

Розділ II. Модель RAPID (Рефлексивне слухання, Оцінка потреб, Пріоритетність, Втручання та Диспозиція)

Самостійна робота 3-4. (10 год.)

Розкрити алгоритм перших дій у надзвичайних ситуаціях (рекомендований ресурс <http://www.mvk.if.ua/cssm/29453>).

Розглянути антистресові вправи та зазначте їх доцільність (ресурс http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12075/Persha_psykholohichna_dopomoha%20%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y стор. 69-71; 75-77.).

Самостійна робота 5-6. (8 год.)

Розкрити особливості ППД дітям та підліткам (рекомендований ресурс http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12075/Persha_psykholohich_na_dopomoha%20%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y стор. 65-69.).

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками горя (гострої реакції на загибель товариша, психогенний шок) (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 35-36.).

Розділ III. Специфіка надання першої психологічної самопомоги.

Самостійна робота 7. (4 год.)

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з агресивною поведінкою (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 20-21.).

Самостійна робота 8. (4 год.) Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками ступору (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 21-23.).

Самостійна робота 9. (4 год.)

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками апатії (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 23-24.).

Розділ IV. Технології роботи консультанта при наданні ППД.

Самостійна робота 11. (6 год.)

Законспектувати протокол надання первинної психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками страху (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 26-28.).

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками плачу (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 32-33.).

Самостійна робота 12-13. (6 год.)

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками паніки (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 28-30.).

Законспектувати протокол надання першої психологічної допомоги військовослужбовцю з ознаками істерики (ресурс http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf стор. 33-35.).

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. *Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України (методичні рекомендації)* / Міністерство оборони України, Наук.- дослід. Центр гуманітар. Проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, В.В. Поливанюк, О.В. Еверт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 147 с.
Ел. ресурс: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/avp_book.pdf
2. *Діти та війна: навчання технік зцілення: посібник* / Авторський колектив: Інститут психічного здоров'я Українського Католицького Університету у партнерстві з Українським інститутом когнітивно-поведінкової терапії. Видавнича серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія». Опубліковано в рамках проекту Карітас України за підтримки Канадсько-Української Фундації. Львів: ТзОВ «Компанія «Манускрипт», 2014, 98 с.
Ел. ресурс: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf
3. *Консультавання в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій* / авт. кол ; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с. Ел. ресурс: https://lib.iitta.gov.ua/718798/1/Konsultuvannya_2019.pdf
4. *Основи психологічної допомоги: теорія та практика консультавання: навч.посібник* / В.Г. Панок., Я.В. Чаплак, Я.Ф. Андрєєва / за заг.ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича: Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2019. 384 с. Ел. ресурс: https://www.academia.edu/42197502/Основи_психологічної_допомоги_теорія_та_практика_психоконсультавання_навч_посібник_В_Г_Панок_Я_В_Чаплак_Я_Ф_Андрєєва
5. *Перша психологічна допомога: посібник для членів загону швидкого реагування Товариства Червоного Хреста України*. м. Київ, 2017.
Ел. ресурс: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Перша-психологічна-допомога_ЗШР.pdf
6. *Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях*. Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 64 с.
Ел. ресурс: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf;jsessionid=85A568586F782E2F31C4ED666612F518?sequence=72>
7. *Перша психологічна допомога* / Комісія УГКЦ у справах душпастирства і охорони здоров'я. Львів : Друкарські куншти, 2015. 184 с.
Ел. ресурс: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/persha_psychologichna_dopomoga_2015_online.pdf

8. *Перша психологічна допомога : посіб. для тренера / уклад. : Чернобровкіна В. А., Гірник А. М. Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ 2017. 96 с.*
Ел. ресурс:
<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2774225e-e433-499e-91af-8b6321d6bf07/content>
9. *Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунова ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с.*
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7e08ad95-1248-47df-a595-01cc24c7afaf/content>
10. Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». *Лист МОН № 1/3872-22 від 04.04.22 року.*
https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86227/
11. *Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності [Текст]: посібник / О.С. Колесніченко, Я.В. Мацегора, І.І. Приходько / За заг. ред. проф. І.І. Приходька. Х. : НА НГУ, 2018. 40 с.*
Ел. ресурс:
https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_PPD.pdf

Додаткова:

- Актуальні проблеми психолого-психіатричної та психотерапевтичної допомоги постраждалим внаслідок техногенних аварій та катастроф / С. І. Табачников, Є. Г. Гриневич, В. В. Домбровська, М. В. Маркова, А. В. Шубін, О. М. Лещенко, І. М. Башинська // *Архів психіатрії*. 2002. № 1. С. 5–8.
- Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості. Харків: Фоліо, 1996. 236 с.
- Дуткевич Т. В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
Ел. ресурс: <http://194.44.152.155/elib/local/sk756067.pdf>
- Злишков В., Лукомська С., Євдокимова Н., Ліпінська С. Діти і війна: монографія. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2023. 221 с.
Ел.ресурс: https://opac.kpi.ua/estorage/i/Dity_i_viina_2022_VL_Zlyvkov.pdf
- Кияниця З. П. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник: у 2-х ч. Ч.1. Сучасні орієнтири та ключові технології. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. Ч. 2. Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, О. А. Виноградова [та ін.]. - К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.
- Кузікова С., Злишков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч.посіб. Київ-Ніжин: Видавець П.П. Лисенко М.М., 2024. 260 с.

Ел. ресурс: <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/8476/110552/Psykholohichnyy-suprovid-osobystosti-v-umovakh-viyny.pdf>

7. Методика «Діти і війна: навчання технік зцілення: протокол з діагностики та терапії ПТСР; опитувальник ПТСР у дітей» / Авторський колектив: Інститут психічного здоров'я Українського Католицького Університету у партнерстві з Українським інститутом когнітивно-поведінкової терапії. Видавнича серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія». Оpubліковано в рамках проекту Карітас України за підтримки Канадсько-Української Фундації. Львів: ТзОВ «Компанія «Манускрипт», 2014, 98 с.

Ел. ресурс: <https://www.mh4u.in.ua/ya-fahivecz-iz-psyhichnogo-zdorovya/metodyka-dity-i-vijna-navchannya-tehnik-zczilennya/>

8. *Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК* / за наук. ред. В.Г. Панка та І.І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

Ел.ресурс: <https://lib.iitta.gov.ua/106559/1/407.pdf>

9. *Основи практичної психології: Підручник* / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. 3-е вид., стер. Київ: Либідь, 2006. 536 с.

Ел.ресурс:

https://www.academia.edu/31720115/ОСНОВИ_ПРАКТИЧНОЇ_ПСИХОЛОГІЇ_за_ред_В_Г_Панка_3_е_вид_К_Либідь_2006

10. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. К. , 2012. 275 с.

Ел. ресурс:

http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12349/Volnova_psyhosoc.opomoga%20u%20krizy.PDF?sequence=1

11. Психологічний супровід військовослужбовців, які виконують службово-бойові завдання в екстремальних умовах: методичні рекомендації / Я.В. Мацегора, І.В. Воробйова, О.С. Колесніченко, І.І. Приходько. Х. : НА НГУ, 2015. 69 с.

Ел. ресурс: http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Metod_rekom_2015_psykhol_suprovid.pdf

12. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями: Навчально-методичний посібник О. Дундук, А. Неурова, А. Романишин «та ін.». Львів: НАСВ, 2021. 305 с.

Ел. ресурс: https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2022/02/Posibnyk-Indyvidual-na-robota-2021_compressed.pdf

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Нормативні документи МОН України.
2. Підручники з психології для середньої та вищої школи.
3. Практикуми з психології.
4. Словники та енциклопедії з психології.
5. Зображувальна наочність – схеми та таблиці.
6. Аудіо наочність.
7. Відео наочність.
8. Мультимедійні презентації.
9. Тестові завдання для контролю.